

AD 55/26

LIMITE

CONF-ME 19

PŘÍSTUPOVÝ DOKUMENT

Předmět: SPOLEČNÝ POSTOJ EVROPSKÉ UNIE
– Kapitola 29: Celní unie

SPOLEČNÝ POSTOJ EVROPSKÉ UNIE

Kapitola jednání 29: Celní unie

Tento postoj Evropské unie vychází z jejího obecného postoje určeného pro přístupovou konferenci s Černou Horou (AD 23/12 CONF-ME 2/12) a podléhá zásadám jednání, které jsou v něm potvrzeny, především:

- případný názor kterékoli ze stran týkající se některé kapitoly jednání nebude v žádném případě předjímat případné stanovisko k jiné kapitole;
- dohody, a to ani částečné, dosažené v průběhu jednání o kapitolách, jež mají být postupně posouzeny, nemohou být před dosažením celkové dohody považovány za konečné;
- požadavkům uvedeným v bodech 24, 28, 41 a 44 rámce pro jednání.

EU Černou Horu vybízí, aby pokračovala ve sbližování právních předpisů s *acquis* EU s cílem zajistit jeho účinné provádění a prosazování a aby již před přistoupením rozvíjela politiky a nástroje tak, aby se co nejvíce přiblížily politikám a nástrojům EU, přičemž připomíná, že před přistoupením může vstoupit v platnost *acquis* nové.

EU bere na vědomí, že Černá Hora ve svých vyjednávacích postojích AD 15/14 REV 2 CONF-ME 10 a AD 11/26 CONF-ME 10 přijímá *acquis* v rámci kapitoly 29 ve znění platném ke dni 16. dubna 2026 a prohlašuje, že bude ke dni přistoupení k Evropské unii připravena je provádět.

EU připomíná, že považuje za nezbytné, aby do smlouvy o přistoupení Černé Hory byla zahrnuta mimo jiné i ustanovení o těchto bodech:

- ustanovení, která zajistí, aby doklady o původu vydané v rámci preferenčních dohod uzavřených Černou Horou se třetími zeměmi před přistoupením platily také po přistoupení. Toto opatření je nutné, aby byla zachována a respektována právní jistota a důvěra hospodářských subjektů;
- ustanovení o uskladňování v celním skladu, aktivním zušlechťovacím styku a dočasném použití. Tato ustanovení jsou nezbytná, aby byly určeny podmínky pro ukončení těchto režimů;
- ustanovení o prominutí, vybírání a vrácení cla. Tato ustanovení jsou nezbytná pro řádné řízení vlastních zdrojů Evropské unie.

Pokud dotčená ustanovení odkazují na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (přepracované znění), včetně jeho prováděcích aktů a aktů v přenesené pravomoci, považují se tyto odkazy za odkazy na nový celní kodex Unie, jakmile bude použitelný.

EU se domnívá, že by mělo být v aktu o přistoupení stanoveno, že Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem kvalifikovanou většinou provést takové úpravy ustanovení aktu o přistoupení týkajících se celní unie, které se v důsledku změny pravidel Unie ukáží jako nezbytné. Tyto úpravy je možné provést již před dnem přistoupení.

Celní předpisy

EU konstatuje, že od zahájení jednání o této kapitole v roce 2014 Černá Hora soustavně sladí své vnitrostátní celní předpisy s *acquis* EU v oblasti cel.

EU konstatuje, že celní předpisy Černé Hory jsou obecně v souladu s celním kodexem Unie a příslušnými sekundárními právními předpisy, jakož i s *acquis* EU v oblasti vzájemné správní pomoci. Celní předpisy a příslušné vnitrostátní předpisy a soubory pravidel obsahují ustanovení o obecných celních pravidlech a režimech, celním statusu a tranzitu, určení celní hodnoty, celním zařazení a celním sazebníku, pravidlech původu, řízení celních rizik a bezpečnostních aspektech, včetně programu oprávněných hospodářských subjektů (AEO), která jsou obecně v souladu s odpovídajícími ustanoveními celního kodexu Unie.

V oblasti sazebního zařazení a celního sazebníku EU dále vítá každoroční změny zákona o celním sazebníku s cílem zajistit, aby černoohorské právní předpisy byly průběžně sladovány s každoročními změnami nařízení Rady č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

EU konstatuje, že v oblasti osvobození od cla jsou právní předpisy Černé Hory do značné míry v souladu s *acquis* EU. Očekává, že Černá Hora ke dni přistoupení sladí svá pravidla týkající se výjimek ohledně dovozu piva v osobních zavazadlech cestujících s pravidly EU. Poukazuje na to, že ke dni přistoupení Černé Hory k EU musí přestat platit vnitrostátní výjimky, které v EU nejsou povoleny.

EU vítá plán Černé Hory přijmout nový zákon o jednotném portálu, který poskytne právní základ pro provedení *acquis* EU týkající se jednotného portálu pro oblast celnictví, jakož i její posílená regulační ustanovení o svobodných pásmech zaměřená na posílení kontrolních mechanismů ve svobodných pásmech, celního dohledu, transparentnosti a dodržování mezinárodních standardů.

EU rovněž vítá ratifikaci Úmluvy o společném tranzitním režimu a Úmluvy o zjednodušení formalit ve zbožovém styku Černou Horou a její přistoupení k těmto úmluvám ke dni 1. listopadu 2025.

Pokud jde o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány, EU vítá sbližování právních předpisů Černé Hory s *acquis* EU.

Pokud jde o celní kontrolu kulturních statků, EU konstatuje, že Černá Hora dosáhla značného souladu s *acquis* EU. EU Černou Horu vyzývá, aby co nejdříve přijala právní předpisy provádějící nařízení Rady (ES) č. 116/2009, prováděcí nařízení č. 1081/2012, nařízení Rady 2019/880 a prováděcí nařízení 2021/1079.

Pokud jde o kontrolu peněžní hotovosti celními orgány, musí být černohorský právní rámec upravující kontrolu přeshraničního pohybu peněžní hotovosti ještě uveden do souladu s *acquis* EU. EU Černou Horu naléhavě vyzývá, aby své právní předpisy o kontrole peněžní hotovosti plně sladila s *acquis* EU.

EU konstatuje, že právní rámec Černé Hory týkající se celní kontroly prekursorů drog je obecně v souladu s *acquis* EU, a očekává, že Černá Hora harmonizaci dokončí ke dni přistoupení.

EU bere na vědomí značný pokrok, jehož bylo dosaženo, a závazek Černé Hory uplatňovat ke dni přistoupení v plném rozsahu *acquis* EU v kapitole 29 a veškeré změny tohoto *acquis* provést ve svých právních předpisech. EU připomíná, že ode dne přistoupení budou v Černé Hoře přímo použitelné celní předpisy EU a že by Černá Hora měla přijmout vhodná opatření s cílem zrušit nebo případně změnit ode dne přistoupení jakékoli ustanovení relevantních dvoustranných dohod, které by mohlo být v rozporu s *acquis* EU.

EU Černou Horu vyzývá, aby ji pravidelně informovala o vývoji a krocích přijatých v oblasti dalšího sbližování jejích celních předpisů s *acquis* EU.

EU konstatuje, že přijetím výše uvedených právních předpisů byly splněny požadavky prvního referenčního kritéria pro uzavření kapitoly podle dokumentu AD 33/14 CONF 27.

Správní a organizační kapacita

EU bere na vědomí závazek Černé Hory, že bude ode dne přistoupení připravena zajistit jednotné a účinné uplatňování *acquis* v celní oblasti. Očekává, že Černá Hora ke dni přistoupení splní své závazky ohledně zlepšení své kapacity provádět celní předpisy.

Organizace veřejné správy

EU bere na vědomí pokrok, kterého černohorská celní správa dosáhla při zvyšování své kapacity účinně provádět a prosazovat celní předpisy.

EU vítá, že byl v říjnu 2025 přijat soubor pravidel pro vnitřní organizaci a klasifikaci pracovních míst, který stanoví organizační strukturu, jakož i počet a klasifikaci pracovních míst v rámci celní správy. EU bere na vědomí, že Černá Hora přijala v říjnu 2024 komplexní obchodní strategii a akční plán pro celní správu na období 2024–2026 a že je důsledně provádí. V srpnu 2025 byla přijata strategie řízení lidských zdrojů na období 2025–2026, jakož i strategie vzdělávání.

EU dále bere na vědomí dobře fungující útvar vnitřní kontroly celní správy a vybízí jej, aby nadále pracoval nezávisle. Vítá proaktivní přístup celní správy k provádění opatření pro předcházení korupci a zajištění vysoké úrovně integrity.

EU vítá přijetí zákona o svobodných pásmech, který rozšiřuje pravomoci celních orgánů v oblasti kontroly zboží ve svobodných pásmech a dohledu nad ním, a vybízí Černou Horu, aby neprodleně zajistila jeho plné provádění.

EU Černou Horu vyzývá, aby pokračovala v posilování své správní kapacity za účelem účinného provádění a prosazování *acquis* EU v rámci této kapitoly. Vítá závazek Černé Hory posílit své kapacity v oblasti cel, aby byla po svém přistoupení k EU schopna vypořádat se s většími objemy obchodu, plnit své povinnosti v oblasti výběru vlastních zdrojů EU a zajistit rovnocennou úroveň kontroly zboží překračujícího vnější hranice EU. Připomíná jí, že je nezbytné, aby v oblasti cel posílila své prováděcí a digitální kapacity, neboť Černá Hora bude ode dne přistoupení odpovědná za celní režimy a kontroly zboží vstupujícího do celní unie EU, a tudíž i na jednotný trh.

EU proto vítá pevné odhodlání Černé Hory přijímat až do přistoupení opatření k dalšímu zlepšování kapacity celní správy v oblasti lidských zdrojů, odborné přípravy, vybavení pro celní kontroly, měření výkonnosti, modernizace celních režimů a postupů celního odbavení, zlepšování celní kontroly a kapacity v oblasti prosazování právních předpisů za účelem účinného provádění *acquis*.

EU očekává, že ji Černá Hora bude o vývoji a krocích v této oblasti pravidelně informovat. Bere na vědomí, že Černá Hora v zájmu posílení své prováděcí kapacity připravila několik akčních plánů s konkrétními milníky a výsledky. Evropská komise bude provádění těchto akčních plánů pozorně monitorovat. EU zejména očekává, že Černá Hora bude do dne přistoupení zvyšovat počet celních úředníků (včetně odborníků v oblasti informačních technologií) nejméně o 40 úředníků na plný úvazek ročně (což odpovídá 10 % současného počtu). Podtrhuje, že ode dne přistoupení bude muset černohorská celní správa v zájmu občanů a hospodářských subjektů EU zajišťovat správu a ochranu hranic Černé Hory, které pak budou vnějšími hranicemi Unie.

EU konstatuje, že výše uvedené kroky naplňují požadavky druhého referenčního kritéria pro uzavření kapitoly podle dokumentu AD 33/14 CONF 27.

Digitální celní prostředí

EU zdůrazňuje, že přistoupení k EU vyžaduje plnou digitalizaci celních postupů a propojení digitálních systémů používaných černohorskou celní správou s digitálním celním prostředím EU.

EU kladně hodnotí zavedení fáze 6 nového informatizovaného tranzitního systému (NCTS) Černou Horou a zdokonalení jejích vnitrostátních celních informačních systémů o další funkce v oblasti zpracování celních prohlášení a rozhodnutí celních orgánů, automatizovaného řízení rizik a zpracování předběžných údajů o námořní dopravě a poštovním styku.

EU bere na vědomí, že Černá Hora přijala ambiciózní plány ohledně vývoje všech digitálních celních systémů, které musí být v Černé Hoře k dispozici, aby byla schopna provádět *acquis* EU v oblasti cel v digitálním prostředí, které bude ke dni přistoupení plně v souladu se standardy a požadavky EU, a zajistila požadované rozpočtové zdroje. Zejména bere na vědomí, že Černá Hora přijala vnitrostátní program vývoje, testování a uvedení do provozu jedenácti vnitrostátních složek digitálních celních systémů EU, které darovala finanční správa Republiky Slovinsko, jakož i automatizovaného systému vývozu (AES) a systému kontroly při dovozu 2 (ICS2).

EU Černou Horu vyzývá, aby přijala podrobnější vnitrostátní program provádění, včetně konkrétních a dosažitelných harmonogramů, milníků a výsledků pro každou fázi projektu, stanovila spolehlivý systém monitorování průběžných milníků a vytvořila správní rámec, který usnadní otevřená jednání s interními a externími zúčastněnými subjekty. Proto Černou Horu vyzývá, aby vytvořila odpovídající systém správy a řízení zahrnující různé útvary, jakož i vrcholné vedení, s cílem řídit a monitorovat požadované digitální provádění a řešit veškerá zjištěná rizika. Dále Černou Horu vyzývá, aby v rámci celní správy vybudovala a udržovala kapacitu pro řízení projektů z obchodního i informačně-technologického hlediska (lidské zdroje v rámci celní správy), zajistila nepřetržitou podporu ze strany externích dodavatelů a aby rovněž posílila účinnou spolupráci a koordinaci s útvary Komise. Kromě toho Černou Horu vyzývá, aby vypracovala a zavedla strategii přechodu a odborné přípravy pro celní úředníky a hospodářské subjekty a zároveň vyčlenila a zajistila zdroje na průběžný vývoj a údržbu systémů v souladu s vývojem digitálního celního prostředí EU.

EU proto Černou Horu naléhavě vyzývá, aby před přistoupením výrazně zintenzivnila úsilí o vývoj, testování a zavádění digitálních systémů potřebných pro digitalizaci celních režimů na vnitrostátní úrovni, zajištění automatizovaného řízení rizik a řádných kontrol toků zboží a ochranu vnějších hranic EU.

EU zdůrazňuje, že je důležité, aby Černá Hora přijala ke splnění výše uvedených požadavků odpovídající opatření, neboť začlenění Černé Hory do celní unie EU ke dni přistoupení bude možné pouze tehdy, pokud celní správa zavede všechny požadované digitální systémy EU. To zahrnuje sladění jejího vnitrostátního digitálního celního prostředí se standardy a požadavky EU s cílem zajistit konektivitu a interoperabilitu a umožnit připojení relevantních podniků k digitálnímu celnímu prostředí EU. Kromě toho musí Černá Hora zajistit, aby byl realizován přístup k centrálním celním systémům EU a aby byly používány, včetně integrace do vnitrostátních procesů a systémů.

EU Černou Horu vyzývá, aby o zavádění požadovaných digitálních systémů EU do svého vnitrostátního celního prostředí pravidelně informovala. Komise jí bude při provádění jejího programu digitálního provádění celních předpisů nápomocna a bude pozorně monitorovat její pokrok.

EU klade velký důraz na skutečnost, že aby se Černá Hora mohla podílet na jednotném trhu a celní unii, bude muset být ke dni přistoupení schopna provádět příslušné celní předpisy a všechny nezbytné celní informační systémy EU zaměřené na účinné uplatňování celního rámce. Černá Hora musí být ke dni přistoupení schopna zajistit dodržování celních předpisů a zavedení informačních systémů, jinak by to mělo za následek vysoké riziko, že země bude využívána k obcházení pravidel celní unie. Aby se tomuto riziku předešlo, bude EU až do přistoupení pozorně monitorovat, zda Černá Hora řádně a včas provádí vývoj a zavádí funkce celních informačních systémů, a v této souvislosti by Černá Hora měla Komisi ode dne uzavření této kapitoly každých šest měsíců předkládat zprávy o pokroku. Na základě toho bude Komise až do přistoupení Černé Hory využívat pravidelná hodnocení jejího pokroku při plnění požadavků celní unie.

EU konstatuje, že výše uvedené kroky naplňují požadavky třetího referenčního kritéria pro uzavření kapitoly podle dokumentu AD 33/14 CONF 27.

* * *

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem EU konstatuje, že tato kapitola v této fázi nevyžaduje další jednání.

Monitorování pokroku v oblasti sbližování příslušných právních předpisů s *acquis* a jeho provádění bude probíhat po celou dobu jednání. EU zdůrazňuje, že bude věnovat zvláštní pozornost monitorování všech konkrétních výše uvedených otázek s cílem zajistit správní kapacitu Černé Hory, plné sladění právních předpisů s *acquis* ve všech oblastech spadajících do této kapitoly, jakož i účinné provádění a prosazování. Zvláštní pozornost je třeba věnovat vazbám mezi touto kapitolou a dalšími kapitolami jednání. Ke konečnému posouzení souladu právních předpisů Černé Hory s *acquis* a její schopnosti toto *acquis* provádět může dojít teprve v pozdější fázi jednání. EU Černou Horu vyzývá, aby Radě stabilizace a přidružení kromě všech informací, které může EU v souvislosti s jednáním v této kapitole vyžadovat a které mají být konferenci poskytnuty, pravidelně poskytovala podrobné písemné informace o pokroku v provádění *acquis* a v posilování správní kapacity.

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem se EU v případě potřeby k této kapitole v příhodném okamžiku vrátí.

EU konstatuje, že Černá Hora ve svých vyjednávacích postojích AD 15/14 REV 2 CONF-ME 10 a AD 11/26 CONF-ME 10 přijímá *acquis* v rámci kapitoly 29 ve znění platném ke dni 16. dubna 2026. Rovněž konstatuje, že Černá Hora prohlašuje, že bude v procesu sladění s *acquis* pokračovat a že bude k okamžiku svého přistoupení k Evropské unii připravena je provádět.

Dále EU připomíná, že v období od 16. dubna 2026 do uzavření jednání může být přijato nové *acquis*.